

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМУ

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

**СЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КЛІНІЧНА ПРАКТИКА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

спеціалізація: 227. 1 Фізична терапія

освітньо-професійна програма: Фізична терапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ВК.ФТ 11

мова навчання: українська

Розробник(и):

Лазарева Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту,
професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії,
helenka1972@gmail.com

Брушко Вікторія Вадимівна, викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії,
vicbrushko@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до вирішування складних спеціалізованих задач та практичних проблем, пов'язаних із реалізацією проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів фізичної терапії та/або ерготерапії з метою відновлення/корекції рухових та морфофункціональних можливостей, здоров'я, підвищення ступеня соціальної адаптації і, відповідно покращення якості життя пацієнтів різного віку із травмами та захворюваннями нервової системи на різних рівнях організації, когнітивними, психосоматичними та емоційними розладами при захворюваннях нервової системи, а також нейрохірургічної патології із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук в умовах комплексності та невизначеності, а також на досягнення передбачених результатів навчання. Обсяг дисципліни – 6 кредитів ЄКТС. Основні теми: Клінічна практика при синдромах ураження головного та спинного мозку на різних рівнях організації. Клінічна практика при судинних та інфекційних захворюваннях нервової системи. Клінічна практика при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи. Клінічна практика при нейродегенеративних захворюваннях нервової системи. Клінічна практика при захворюваннях периферичної нервової системи. Клінічна практика дітей з органічними ураженнями нервової системи. Клінічна практика пацієнтів різної вікової категорії із порушеннями стереотипу ходьби внаслідок травм та захворювань нервової системи на різних рівнях організації. Клінічна практика пацієнтів нейрохірургічного профілю. Нейротравма. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at the formation of certain educational and professional program of general and professional competencies, in particular the ability to solve complex specialized and practical problems associated with the implementation of the problem- and personality-oriented algorithms of physical therapy and/or ergotherapy in order to restore motor and morph functional capabilities, health, improve the degree of social adaptation and, accordingly, improve the quality of life of patients of all ages with injuries and diseases of the central and peripheral nervous system at different levels of the organization. The volume of discipline – 6 credits ECTS. Main topics: Clinical practice in brain and spinal cord injury syndromes at various levels of organization. Clinical practice in vascular and infectious diseases of the nervous system. Clinical practice in demyelinating diseases of the nervous system. Clinical practice in neurodegenerative diseases of the nervous system. Clinical practice of children with organic lesions of the nervous system. Clinical practice of patients of different age categories with violations of the walking stereotype due to injuries and diseases of the nervous system on different roosters of the organization. Clinical practice of neurosurgical patients. The final score is formed taking into account the results of the current control and offset.

Тема 1. Клінічна практика при синдромах ураження головного та спинного мозку на різних рівнях організації.	30	-	-	30	-	-	-	-
Тема 2. Клінічна практика при судинних та інфекційних захворюваннях нервової системи.	30	-	-	30	-	-	-	-
Тема 3. Клінічна практика при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи.	15	-	-	15	-	-	-	-
Тема 4. Клінічна практика при нейродегенеративних захворюваннях нервової системи.	15	-	-	15	-	-	-	-
Тема 5. Клінічна практика при захворюваннях периферичної нервової системи.	15	-	-	15	-	-	-	-
Тема 6. Клінічна практика дітей з органічними ураженнями нервової системи.	25	-	-	25	-	-	-	-
Тема 7. Клінічна практика пацієнтів різної вікової категорії із порушеннями стереотипу ходьби внаслідок травм та захворювань нервової системи на різних рівнях	20	-	-	20	-	-	-	-

організації.								
Тема 8. Клінічна практика пацієнтів нейрохірургічного профілю. Нейротравма.	30	-	-	30	-	-	-	-
Всього годин:	180	-	-	180	-	-	-	-

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Клінічна практика при синдромах ураження головного та спинного мозку на різних рівнях організації.

Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при синдромах ураження спинного мозку (синдром рухових розладів при ураженні рухового шляху на різних рівнях СМ); синдромах ураження структур екстрапірамідної системи (синдром Паркінсонізму, гіперкінетичний синдром: атетоз, тики, м'язові дистонії тощо); синдромах ураження кори головного мозку (афазія, агнозія, апраксія); синдромах ураження мозочка (статична і локомоторна атаксія, асинергія, атонія м'язів, тремор, гіперметрія, ністагм).

Тема 2. Клінічна практика при судинних та інфекційних захворюваннях нервової системи.

Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при ішемічному та геморагічному інсульті, енцефалопатіях, менінгіті, енцефаліті, мієліті та поліомієліті.

Тема 3. Клінічна практика при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи.

Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка

реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при розсіяному енцефаломієліті та розсіяному склерозі.

Тема 4. Клінічна практика при нейродегенеративних захворюваннях нервової системи.

Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при дегенеративних захворюваннях нервово-м'язової системи (міопатії, міастенія, міотонія), хворобі Паркінсона.

Тема 5. Клінічна практика при захворюваннях периферичної нервової системи.

Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при полінейропатіях верхніх і нижніх кінцівок (набутих та спадкових), мононейропатіях верхніх і нижніх кінцівок (неврити та невралгії), радикулопатіях.

Тема 6. Клінічна практика дітей з органічними ураженнями нервової системи.

Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій у дітей з органічними ураженнями нервової системи (ДЦП, нервово-м'язових захворюваннях, розладах аутистичного спектру, епілепсією).

Тема 7. Клінічна практика пацієнтів різної вікової категорії із порушеннями стереотипу ходьби внаслідок травм та захворювань нервової системи на різних рівнях організації.

Класифікація функціональної здатності до переміщення. Нормальна ходьба, цикл ходи, види фаз, діапазон руху, реакція суглобів та м'язова активність. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи.

Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень стереотипу ходьби; постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії і механотерапії у відновленні функції ходьби на різних етапах організації.

Тема 8. Клінічна практика пацієнтів нейрохірургічного профілю. Нейротравма.

Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при оперативному лікуванні пухлин головного і спинного мозку, травм ЦНС та їх наслідків, судинної патології головного мозку; оперативному лікуванні травм периферичної нервової системи.

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Клінічна практика при синдромах ураження головного та спинного мозку на різних рівнях організації.	Опрацювання практичних навичок з загальних принципів застосування засобів фізичної терапії при синдромах ураження спинного мозку (синдром рухових розладів при ураженні рухового шляху на різних рівнях СМ); синдромах ураження структур екстрапірамідної системи	30	-

	(синдром Паркінсонізму, гіперкінетичний синдром: атетоз, тики, м'язові дистонії тощо); синдромах ураження кори головного мозку (афазія, агнозія, апраксія); синдромах ураження мозочка (статична і локомоторна атаксія, асинергія, атонія м'язів, тремор, гіперметрія, ністагм).		
Тема 2. Клінічна практика при судинних та інфекційних захворюваннях нервової системи.	Опрацювання практичних навичок з загальних принципів застосування засобів фізичної терапії в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання при ішемічному та геморагічному інсульті, енцефалопатіях, менінгіті, енцефаліті, мієліті та поліомієліті.	30	
Тема 3. Клінічна практика при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи.	Опрацювання практичних навичок з загальних принципів застосування засобів фізичної терапії в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання при розсіяному енцефаломієліті та розсіяному склерозі.	15	
Тема 4. Клінічна практика при нейродегенеративних захворюваннях нервової системи.	Опрацювання практичних навичок з загальних принципів застосування засобів фізичної терапії в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання при дегенеративних захворюваннях нервово-м'язової системи (міопатії, міастенія, міотонія).	15	

Тема 5. Клінічна практика при захворюваннях периферичної нервової системи.	Опрацювання практичних навичок з загальних принципів застосування засобів фізичної терапії в залежності від періоду і ступеня тяжкості функціональних порушень при полінейропатіях верхніх і нижніх кінцівок (набутих та спадкових); мононейропатіях верхніх і нижніх кінцівок (неврити та невралгії); радикулопатіях.	15	
Тема 6. Клінічна практика дітей з органічними ураженнями нервової системи.	Опрацювання практичних навичок з загальних принципів застосування засобів фізичної терапії в залежності від періоду і ступеня тяжкості морфофункціональних порушень при ДЦП, нервово-м'язових захворюваннях, розладах аутистичного спектру, епілепсії.	25	
Тема 7. Клінічна практика пацієнтів різної вікової категорії із порушеннями стереотипу ходьби внаслідок травм та захворювань нервової системи на різних рівнях організації.	Опрацювання практичних навичок з загальних принципів застосування засобів фізичної терапії при відновленні/корекції функції ходьби на різних етапах організації та методики цілеорієнтовної терапії (підбір ортопедичних та допоміжних засобів) в процесі реабілітації пацієнтів неврологічного статусу.	20	
Тема 8. Клінічна практика пацієнтів нейрохірургічного профілю. Нейротравма.	Опрацювання практичних навичок з загальних принципів застосування засобів фізичної терапії в залежності від періоду і ступеня тяжкості функціональних та рухових порушень при оперативному лікуванні пухлин головного і спинного мозку, травм ЦНС та їх наслідків, судинної патології головного мозку; при	30	

	оперативному лікуванні травм периферичної нервової системи.		
Всього годин:		180	

Очікувані результати навчання з дисципліни: отримання практичних умінь і навичок з організації та проведення фізіотерапевтичних заходів та ерготерапевтичних маніпуляцій для відновлення/корекції рухових та морфофункціональних можливостей пацієнтів різного віку із травмами та захворюваннями центральної та периферичної нервової системи на різних рівнях організації в провідних лікувально-профілактичних та оздоровчо-реабілітаційних закладах (лікарнях, госпіталях, диспансерах, санаторіях, реабілітаційних центрах) завдяки:

знанням: класифікації доменів Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) та їх роль у фізичній терапії та ерготерапії; основних рухових та функціональних порушень систем при травмах та захворюваннях нервової системи; схеми дослідження пацієнтів за системою МКФ та їх взаємозв'язків; про принципи медичної, соціальної та біопсихосоціальної моделей обмеження життєдіяльності; особливості застосування профілактичних та терапевтичних заходів фізичної терапії, ерготерапії та їх вплив на стан здоров'я пацієнта/клієнта; про уміння та навички з організації, програмування, прийомів та технік, основних принципів застосування фізичної терапії та ерготерапії при дисфункціях нервової системи.

умінням: проводити оцінку неврологічного стану пацієнта; збирати анамнез, опитуючи пацієнтів (членів його сім'ї, лікарів); проводити обстеження, обираючи адекватні методи обстеження (тести), які прийняті у фізичній терапії та ерготерапії, відповідно до стану пацієнта, враховуючи патологічні розлади органів та систем хворого чи особи з обмеженням життєдіяльності; проводити педагогічні спостереження, застосовуючи різноманітні вимірювання та оцінювальні шкали; проводити тестування рівня функціонування основних систем організму; планувати індивідуальну програму реабілітаційних заходів: аналізувати інформацію зібрану з медичних записів (у пацієнта, членів сім'ї, лікарів, фізичних терапевтів, ерготерапевтів); виявляти основні проблеми та складати реабілітаційний прогноз; визначати короткотермінові та довготермінові цілі; вибирати відповідні заходи фізичної терапії та ерготерапії, включаючи їх послідовність, частоту та тривалість; проводити фізіотерапевтичні втручання (заходи), використовуючи терапевтичні вправи, PNF, вибіркового масаж, механотерапію, ерготерапевтичні маніпуляції; в процесі відновлення дисфункцій забезпечувати поточний та етапний контроль за станом пацієнта з оцінкою ефективності проведення фізичної терапії та ерготерапії й аналізом отриманих результатів; спостерігати за симптомами та реакцією пацієнта на фізіотерапевтичне втручання; вносити корекцію у програму, враховуючи результати спостереження та повторні обстеження пацієнтів; надавати чіткі та стислі вказівки пацієнтам та членам сім'ї для

заохочення та досягнення оптимального результату; надавати практичні рекомендації пацієнтові (членам сім'ї) щодо подальшого відновлення функцій, правильного поводження (переміщення, адаптаційного обладнання).

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100, як суму балів за результатами поточного контролю на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
Тема 1. Клінічна практика при синдромах ураження головного та спинного мозку на різних рівнях організації.	Експрес-контроль. Тестування. Практичні навички.	15
Тема 2. Клінічна практика при судинних та інфекційних захворюваннях нервової системи.	Експрес-контроль. Тестування. Практичні навички	15
Тема 3. Клінічна практика при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи.	Експрес-контроль. Тестування. Практичні навички	10
Тема 4. Клінічна практика при нейродегенеративних захворюваннях нервової системи.	Експрес-контроль. Тестування. Практичні навички	10
Тема 5. Клінічна практика при захворюваннях периферичної нервової системи.	Експрес-контроль. Тестування. Практичні навички	10
Тема 6. Клінічна практика дітей з органічними ураженнями нервової системи.	Експрес-контроль. Тестування. Практичні навички	15
Тема 7. Клінічна практика пацієнтів різної вікової категорії із порушеннями стереотипу ходьби внаслідок травм та захворювань нервової системи на різних рівнях організації.	Експрес-контроль. Тестування. Практичні навички	10
Тема 8. Клінічна практика пацієнтів нейрохірургічного профілю. Нейротравма.	Експрес-контроль. Тестування. Практичні навички	15
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного (семінарського, лабораторного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Критерії оцінювання:

1. За участь у практичному занятті та відпрацюванні практичних навичок студент отримує 5 балів.

2. Усна відповідь на питання практичного заняття оцінюється у 5 балів: 5 балів – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. 4 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей. 3 бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок. 2 бали – студент, який невпевнено переказує матеріал, під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок. 1 бал – студент, який не приймає участь в обговоренні питань на занятті. 0 балів – студент відсутній на занятті.

3. Виконання самостійної роботи, що підготував студент оцінюється у 5 балів: 5 балів отримує студент, який повністю розкрив тему самостійної роботи, використовував основну і додаткову літературу. Проявив самостійність і творчий підхід. Матеріал подано логічно і своєчасно. 4 бали отримує студент, який розкрив тему самостійної роботи за всіма пунктами плану, використав більшість рекомендованої літератури. Матеріал подано логічно, можливо не своєчасно. 3 бали одержує студент, який тему самостійної роботи розкрив не повністю (висвітлено не всі пункти плану, матеріал подано стисло). Використано недостатню кількість літературних джерел. Матеріал побудовано не логічно. 2 бали одержує студент, який розкрив незначну частину матеріалу (декілька пунктів плану), використав недостатню кількість літературних джерел. Відсутня логіка подачі матеріалу, а також порушена цілісність системи знань. Матеріал подано не своєчасно. 1 бал – студент роботу написав формально, стисло, не своєчасно. 0 балів – студент повідомлення не підготував.

Залікові вимоги:

1. Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії.
2. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при синдромах ураження спинного мозку (синдром рухових розладів при ураженні рухового шляху на різних рівнях СМ); синдромах ураження структур екстрапірамідної системи (синдром Паркінсонізму, гіперкінетичний синдром: атетоз, тики, м'язові дистонії тощо); синдромах ураження кори головного мозку (афазія, агнозія, апраксія); синдромах ураження мозочка (статична і локомоторна атаксія, асинергія, атонія м'язів, тремор, гіперметрія, ністагм).
3. Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії.
4. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при ішемічному та геморагічному інсульті, енцефалопатіях, менінгіті, енцефаліті, мієліті та поліомієліті.
5. Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії.
6. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при розсіяному енцефаломієліті та розсіяному склерозі.
7. Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії.
8. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи

методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при дегенеративних захворюваннях нервово-м'язової системи (міопатії, міастенія, міотонія), хворобі Паркінсона.

9. Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії.

10. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при полінейропатіях верхніх і нижніх кінцівок (набутих та спадкових), мононейропатіях верхніх і нижніх кінцівок (неврити та невралгії), радикулопатіях.

11. Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії.

12. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій у дітей з органічними ураженнями нервової системи (ДЦП, нервово-м'язових захворюваннях, розладах аутистичного спектру, епілепсією).

13. Класифікація функціональної здатності до переміщення. Нормальна ходьба, цикл ходи, види фаз, діапазон руху, реакція суглобів та м'язова активність. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи.

14. Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень стереотипу ходьби; постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії.

15. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи методики кінезотерапії і механотерапії у відновленні функції ходьби на різних етапах організації.

16. Проведення топографічної оцінки неврологічного статусу пацієнта: застосування клінічних шкал/тестів для оцінки функціональних порушень (рухової функції, координаційної функції, функції ходьби, тощо); постановка реабілітаційного діагнозу, визначення довгострокових і короткострокових цілей фізичної терапії та ерготерапії.

17. Планування проблемно- та особистісно-орієнтованих алгоритмів в залежності від періоду і ступеня тяжкості захворювання та проведення фізіотерапевтичних втручань з урахуванням протипоказань, використовуючи

методики кінезотерапії, механотерапії та ерготерапевтичних маніпуляцій при оперативному лікуванні пухлин головного і спинного мозку, травм ЦНС та їх наслідків, судинної патології головного мозку; оперативному лікуванні травм периферичної нервової системи.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О., Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів: ЗУКЦ, 2010. – 239с.
2. Белова А.Н. Реабилитационное обследование больных с нарушением двигательных функций / А.Н. Белова: Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями. М.: АОЗТ «Антидор», 2014. - Т.1. - С. 25-104.
3. Богдановська Н.В. Фізична реабілітація хворих різних нозологічних форм. Навчальний посібник / Богдановська Н.В.: Запоріжжя, 2011. – 314с.
4. Демиденко Т. Д. Основы реабилитации неврологических больных / Т. Д. Демиденко, Н. Г. Ермакова. – СПб.: Фолиант, 2014. – 304с.
5. Качесов В.А. Основы интенсивной реабилитации. Травма позвоночника и спинного мозга. - ЭЛБИ-Спб.: Санкт-Петербург, 2015. —128с., ил.
6. Ковальчук В.В. Реабилитация пациентов перенесших инсульт. – М. 2016. – 328с.
7. Методика организации и проведения клинической практики при травмах и заболеваниях нервной системы: Учебно-методическое пособие/ О.К. Марченко, И.Н. Башкин, Ю.А. Бородин, Е.Б. Лазарева, и др. - Николаев: ИПП «Степб-инфо», 2005. -132с.
8. Основы ранней реабилитации больных с острым нарушением мозгового кровообращения: Учебно-методическое пособие по неврологии для студентов медицинских вузов / Под.ред. В.И. Скворцовой. - М.: Литтерра, 2010. -104с.
9. Уэстрайх Н.Г. Основные методы физической реабилитации больных с двигательными нарушениями. - Минск. - БелАПДИ-«Открытые двери», 2012. -194с.

Додаткова література:

1. Локальний протокол медичної допомоги пацієнтам з ішемічним інсультом // Главный врач. – 2013. – №2. – С. 30-37.
2. Медицинская реабилитация / под ред. В.М. Боголюбова. Книга I. — 3-е изд., испр. и доп. — М.: БИНОМ, 2010. — 416 с.
3. Международная классификация функционирования, ограничений жизнедеятельности и здоровья. Краткая версия. — СПб.: Изд-во С.-Петербургского ин-та усовершенствования врачей-экспертов, 2013. — 227 с.
4. Новик, А.А. Руководство по исследованию качества жизни / А.А. Новик, Т.И. Ионова; под ред. акад. РАМН Ю.Л. Шевченко. — 2-е изд. — М.: ЗАО «ОЛМА Медиа Групп», 2015. — 320 с

5. Скоромец, А.А. Опыт работы мультидисциплинарных бригад в лечении больных с острыми и хроническими нарушениями мозгового кровообращения / А.А Скоромец, П. Монро, О.В. Камаева [и др.] // Лечебная физкультура и спортивная медицина. — 2012. — № 8. — С. 44–45.
6. Шкалы, тесты и опросники в медицинской реабилитации / Под. ред. А.Н. Беловой, О.Н. Щепетовой. – М.: Антидор, 2012. – 440 с.

Електронні ресурси

<http://mozdocs.kiev.ua/>

<http://medstandart.net/browse/2707>

<http://www.uazakon.com/big/text1316/pg3.htm>

<http://neurology.com.ua/standarty-okazaniya-medicinskoj-pomoshhi-po-specia>